

Memo

Delft, 29 september 2009

Betreft : Korte samenvatting bij rapport: **Rentabiliteit warmtekrachtkoppeling (WKK)**
Second opinion naar cijfers warmtekrachtkoppeling ECN en conclusies van de minister van Economische Zaken, ten behoeve van de Tweede Kamer.

De minister van Economische Zaken heeft in de brief van 23 februari 2009 (28665, nr. 100) vastgesteld dat warmtekrachtkoppeling (WKK) merendeels rendabel is te exploiteren en dat om die reden geen financiële ondersteuning vanuit de overheid nodig is bij nieuwe WKK's. De minister baseert deze conclusie op cijfers van ECN (Onrendabele Top Berekeningen voor nieuw WKK-vermogen 2009). Vanuit verschillende sectoren waar warmtekrachtkoppeling wordt toegepast is geprotesteerd tegen de conclusie van de minister en het besluit om geen exploitatiesubsidie te verlenen aan nieuw te bouwen WKK-installaties.

De Tweede Kamer heeft op basis van de motie Vendrik/Zijlstra (31239/44), aan CE Delft de opdracht gegeven om een second opinion te geven voor het model en de cijfers die ECN heeft gehanteerd en de manier waarop de minister tot de conclusie is gekomen dat (vrijwel) alle categorieën WKK rendabel geëxploiteerd kunnen worden.

Model van ECN is goed bruikbaar voor berekening rentabiliteit

Het model van ECN en de gehanteerde gegevens zijn goed bruikbaar voor het berekenen van de rentabiliteit van WKK-installaties. ECN geeft terecht aan dat er onzekerheden zijn rondom de gehanteerde energieprijzen. Op dit moment zijn de werkelijke energieprijzen echter zodanig ongunstig voor WKK dat zelfs bestaande WKK-installaties worden stilgezet omdat de marginale kosten hoger zijn dan de prijs van elektriciteit.

Onhandig in het ECN-rapport is dat naast de berekening van de onrendabele top ook een berekening van het rendement op eigen vermogen wordt gegeven. Dit wekt de indruk dat bijvoorbeeld de STEG toch nog 7% haalt. Voor de leek lijkt dit mooi, maar voor investeerders is dat verre van acceptabel (15% is gebruikelijk).

ECN concludeert dat zowel de kleine als de grote STEG niet rendabel zijn.

Uit de studie van ECN blijkt niet dat juist deze techniek voor de industrie het meest relevant is.

Warmtekorting is nodig om weerstanden weg te nemen

Als een installatie rendabel is betekent dit nog niet dat een bedrijf hierin investeert. Als de kosten gelijk zijn houden burgers en bedrijven het liever bij het bekende. ECN houdt, overeenkomstig de opdracht van de minister van Economische Zaken, geen rekening met aanwezige weerstanden bij bedrijven die overwegen om in een WKK-installatie te investeren. De warmtekorting is een manier om rekening te houden met die weerstanden. Bij een WKK-investering moeten extra drempels worden overwonnen en bestaan extra risico's, in sommige gevallen zijn er extra transactiekosten (samen-

werking, joint ventures). Bij toepassing van WKK is het gebruikelijk om expliciet een korting te geven aan warmtegebruikers om ze over de streep te trekken. Op basis van gesprekken met potentiële investeerders komt

CE Delft tot de conclusie dat ten onrechte in de ECN-studie de warmtekorting achterwege is gelaten en ook niet op een andere manier de weerstand is verwerkt.

Op verzoek van de minister heeft ECN de warmtekorting bezien. In bijlage A van het rapport wordt echter geen afdoende antwoord gegeven op de vraag die is gesteld. De minister heeft op basis hiervan besloten geen warmtekorting in de berekeningen toe te passen.

Principieel punt is dat de minister vindt dat rendabel voldoende is terwijl bedrijven dan niet investeren. De warmtekorting die in het verleden in de berekeningen werd toegepast zorgde precies voor het overwinnen van de weerstand.

Minister van Economische Zaken kiest te rooskleurig scenario

Uitgaande van de ECN-berekeningen heeft de minister enkele WKK-installaties samengevoegd tot 3 categorieën en daarvan de meest gunstige WKK-installatie bepalend laten zijn. Hierbij verwijst de minister naar de vergelijkbare CO₂-prestaties. Deze samenvoeging sluit echter niet aan bij de feitelijke marktsituatie omdat de diverse WKK-installaties onderling niet uitwisselbaar zijn: een WK-STEG is doorgaans niet te vervangen door een WK-gasturbine. De opmerking dat door flexibel inzetten van WKK-installaties een gunstiger rendement kan worden gehaald geldt niet voor de industrie.

De conclusie van de minister van Economische Zaken dat in alle categorieën WKK rendabel kan worden geëxploiteerd, geeft een gunstiger beeld dan in de praktijk blijkt. Dit geldt vooral voor de industrie, waar het grootste deel van het WK-potentieel is.

CE Delft is een onafhankelijk onderzoeks- en adviesbureau, gespecialiseerd in het ontwikkelen van structurele en innovatieve oplossingen van milieuvraagstukken. Kenmerken van CE Delft-oplossingen zijn: beleidsmatig haalbaar, technisch onderbouwd, economisch verstandig maar ook maatschappelijk rechtvaardig. De meest actuele informatie van CE Delft is te vinden op www.ce.nl.

Noot voor de redactie, niet voor publicatie

Het rapport kunt u downloaden via www.ce.nl. Voor vragen over het onderzoek en de uitkomsten kunt u contact opnemen met Han Schouten, persvoorlichter CE Delft, telefoon 06-153 829 52 of schouten@ce.nl